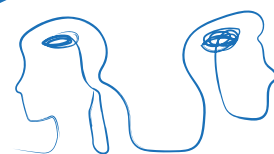

Bijlagen

Tussenbericht
Weerbarstige werkelijkheid

Schakelteam voor personen met verward gedrag

11 april 2018

Personen met verward gedrag

Bijlagen

- I. Gemeentelijke aanpak personen met verward gedrag
- II. Verward gedrag nader bekeken: analyse van E33 en E14 meldingen in de politieregistratie

I. Gemeentelijke aanpak personen met verward gedrag

Gemeentelijke aanpak personen met verward gedrag

Rapportage

Vicky Drost, Paula van Haaren en Wouter Jongebreur
27 maart 2018

significant.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenvatting	5
3. Resultaten	9
Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording	38

Tip: Voor de leesbaarheid kunt u gebruikmaken van de hyperlinks in de inhoudsopgave.

1. Inleiding (1/2)

Voorliggende rapportage gaat in op de stand van zaken van de aanpak van personen met verward gedrag. Het betreft een stand van zaken op gemeentelijk niveau. De rapportage is opgesteld door adviesbureau Significant, in opdracht van ZonMw en het Schakelteam Personen met verward gedrag. Het Schakelteam stimuleert - in opdracht van de ministeries van VWS en JenV en de VNG - dat alle gemeenten en regio's beschikken over een goed werkend systeem voor de ondersteuning van mensen die grip op hun leven (dreigen te) verliezen. Onderdeel van deze opdracht is monitoring van de stand van zaken en de voortgang. Deze monitoring bestaat uit een kwalitatieve en een kwantitatieve monitoring. Voorliggende rapportage is opgesteld in het kader van de kwalitatieve monitor.

In september 2017 heeft Significant - ook in opdracht van ZonMw en het Schakelteam - een rapportage uitgebracht waarin de 'stand van het land' rond de aanpak van personen met verward gedrag is beschreven op regionaal niveau. Er is geconcludeerd dat in de regio's hard wordt gewerkt (zie de tussentijdse rapportage van het

Schakelteam: '[Niemand tussen wal en schip: onverminderd urgent' oktober 2017](#)).

Een goed werkende aanpak kan echter niet alleen regionaal gerealiseerd worden. Het vergt inzet van elke gemeente. Gemeenten hebben een regierol in de samenwerking van alle betrokken partners. Alle gemeenten staan voor de opgave om voor 1 oktober 2018 een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag te realiseren.

Om zicht te krijgen op hoe ver gemeenten staan in het realiseren van deze ambitie, hebben ZonMw en het Schakelteam Personen met verward gedrag aan Significant gevraagd om een onderzoek uit te voeren onder gemeenten naar deze stand van zaken. Dit onderzoek is uitgevoerd door een vragenlijst onder alle gemeenten uit te zetten.

Op de volgende pagina's van voorliggende rapportage worden de resultaten per vraag gepresenteerd. We merken bij de presentatie van bevindingen het volgende op:

1. Inleiding (2/2)

- Bij het verzoek om medewerking te verlenen aan het onderzoek is aangegeven dat de respons op de vragenlijst openbaar wordt gemaakt. Het risico bestaat dat respondenten om deze reden sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven.
- De onderzoeksmethode die is toegepast is een vorm van zelfevaluatie; gemeenten geven aan hoe zij de stand van zaken op aspecten rond de aanpak van personen met verward gedrag zien in hun eigen gemeente.
- Gemeenten zijn gevraagd om hun colleges te informeren over het onderzoek. Het is niet bekend in welke mate de resultaten van het onderzoek bestuurlijk gedragen zijn.

Voorliggende rapportage geeft inzicht in de resultaten op het totaalniveau van de gemeenten die de vragenlijst hebben ingevuld. Op de website www.monitorverwardgedrag.nl zijn voor diverse vragen ook de resultaten op het niveau van de individuele gemeenten beschikbaar. Daarnaast is voor enkele vragen specifiek de respons van centrumgemeenten inzichtelijk gemaakt.

2. Samenvatting (1/4)

We hebben een hoge respons op de vragenlijst ontvangen (88%). Van de 380 gemeenten in Nederland hebben 335 gemeenten de vragenlijst ingevuld. De volgende conclusies hebben betrekking op de gemeenten die de vragenlijst hebben ingevuld.

Gemeenten zijn actief bezig met het thema 'personen met verward gedrag'

Uit de vragenlijst blijkt dat vrijwel alle gemeenten op lokaal niveau aandacht hebben voor het thema 'personen met verward gedrag'.

Hierin zijn twee varianten te onderscheiden:

- Ruim één kwart heeft een aparte aanpak binnen de gemeente voor personen met verward gedrag.
- Een kleine driekwart van de gemeenten heeft aandacht voor personen met verward gedrag, maar geen aparte aanpak. Gemeenten combineren dit bijvoorbeeld met thema's als maatschappelijke opvang, beschermd wonen, OGGZ/bemoeizorg of veiligheid.
- Slechts één gemeente geeft aan geen (specifieke) aandacht te hebben voor de aanpak voor personen met verward gedrag.

Tevens zien we dat gemeenten aangesloten zijn bij de regionale aanpak voor personen met verward gedrag.

- 10% is trekker/coördinator van de regionale aanpak.
- 53% levert een actieve bijdrage aan de regionale aanpak (bijvoorbeeld door zitting te nemen in een stuurgroep en/of projectgroep).
- 35% wordt geïnformeerd over de regionale aanpak.

In ruim 70% van de gemeenten zijn de burgemeester en een wethouder gezamenlijk verantwoordelijk voor de aanpak. In circa 20% is de wethouder zorg/sociaal domein verantwoordelijk voor de aanpak. In een kleine 10% van de gemeenten draagt de burgemeester de verantwoordelijkheid voor de aanpak.

Gemeenten geven aan bezig te zijn met de ontwikkeling van een goedwerkende aanpak en verwachten op 1 oktober het grootste deel van de aanpak gerealiseerd te hebben

Op de stelling: *Op 1 oktober 2018 heeft mijn gemeente een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag gerealiseerd* geeft 25% aan dat zij het helemaal eens zijn met de stelling. 65% is het meer eens dan oneens met de stelling.

In de vragenlijst is ook gevraagd naar de fase waarin de aanpak in de betreffende gemeente zich momenteel bevindt.

2. Samenvatting (2/4)

Een grote meerderheid van de gemeenten geeft aan dat zij bezig is met het maken van plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag en/of dat het merendeel van de plannen gereed is én de uitvoering van de plannen is gestart. Enkele gemeenten geven aan dat de uitvoering van de plannen (grotendeels) is afgerond.

Het valt op dat veel gemeenten aangeven dat zij in de fase van planvorming en/of uitvoering van de plannen zijn en tegelijkertijd aangeven op 1 oktober een goed werkende aanpak gerealiseerd te hebben.

Een breed palet aan partners vanuit gemeenten, zorg en veiligheid is betrokken de bij aanpak voor personen met verward gedrag op lokaal niveau

GGZ en politie zijn de twee partners die door meer dan 80% van alle gemeenten worden benoemd als partijen die een actieve bijdrage leveren aan de aanpak. Andere partijen die gemeenten benoemen zijn verslavingszorg, GGD, sociaal wijkteam, zorg- en veiligheidshuis, sociaal werk (welzijn), woningcorporaties.

Voor de volgende partijen geldt dat gemeenten hen het meest genoemd hebben als partijen die niet betrokken zijn bij de aanpak:

- Zorgverzekeraars (in 23% van de gemeenten niet betrokken).
- Familie en naasten (in 21% van de gemeenten niet betrokken).
- Cliëntorganisaties (in 17% van de gemeenten niet betrokken).
- Ervaringsdeskundigen (in 15% van de gemeenten niet betrokken).
- Openbaar Ministerie (in 13% van de gemeenten niet betrokken).
- Instelling voor Ivb (in 10% van de gemeenten niet betrokken).
- Huisartsen (in 10% van de gemeenten niet betrokken).

Kijkend naar de ambitie van het Schakelteam waarin het cliëntperspectief een belangrijk onderdeel vormt, is het opvallend dat cliëntorganisaties, ervaringsdeskundigen en familie en naasten meer op thema's gevraagd worden voor input of reactie in plaats van dat zij een actieve bijdrage leveren aan de aanpak.

2. Samenvatting (3/4)

Aandacht voor een inclusieve en veilige wijk en een persoonsgerichte aanpak

- Vrijwel alle gemeenten geven aan in wijken expertise beschikbaar te hebben op het terrein van verwardheid. Deze expertise is in de vorm van OGGZ, bemoeizorg, wijk GGD-er en/of GGZ expertise (bijvoorbeeld een sociaal psychiatrisch verpleegkundige) beschikbaar in de wijken.
- Mensen met zorgen over personen met verward gedrag kunnen hun zorgen uiten bij een meldpunt en/of een sociaal (wijk)team.
- Iets meer dan de helft van alle gemeenten heeft een overlegstructuur en/of escalatie- of opschaalmodel voor complexe casuïstiek. Een derde van de gemeenten geeft aan geen afspraken over escalatie te hebben.
- Uit de vragenlijst blijkt dat circa 60% van de gemeenten nog geen processen of werkafspraken heeft gemaakt over terugkeer in de wijk na bijvoorbeeld een opname in een zorginstelling.

Het beeld van gemeenten over de regionale voorziening (zoals passend vervoer en beoordelingslocatie) is in lijn met de uitkomsten van de regionale monitor (september 2017)

Voor een goed werkende aanpak is het nodig een aantal randvoorwaarden op regionaal niveau te organiseren. Bijvoorbeeld een passende locatie waar personen met acuut verward gedrag beoordeeld kunnen worden of passend vervoer naar en van deze locaties (vaak prikkelarm vervoer, passend bij de problematiek van de betreffende persoon en geen politie als er geen strafbaar feit is gepleegd).

27% geeft aan dat passend vervoer (al dan niet in regionaal verband) georganiseerd is en 65% geeft aan dat dit in ontwikkeling is. Dit komt overeen met de [regionale monitor](#) uitgevoerd in september 2017, waarin regio's aangeven bezig te zijn met experimenten gericht op vervoer of aangeven hier op korte termijn mee te starten*. Van de gemeenten die in de gemeentelijke vragenlijst aangeven al gebruik te maken van het vervoer geeft circa 80% aan dat dit vervoer (heel) goed voldoet aan de behoeften.

* [Dit beeld sluit tevens aan bij de rapportage brigadier vervoer - 8 februari 2018](#)

2. Samenvatting (4/4)

Hetzelfde beeld zien we bij de beoordelingslocatie. Een kleine 90% geeft aan dat er een locatie is of in ontwikkeling is, waar personen met acuut verward gedrag uit hun gemeente terecht kunnen voor een beoordeling en toeleiding naar zorg/ondersteuning.

Dit komt overeen met het beeld in september 2017 dat vrijwel alle regio's één of meerdere beoordelingslocaties hebben ingericht.

Van de gemeenten die gebruik maken van de beoordelingslocatie geeft ongeveer 75% aan dat deze locatie (heel) goed voldoet aan de behoeften.

Ondanks dat gemeenten positief zijn, benoemen zij ook een aantal uitdagingen

Respondenten geven aan dat zij het meest tevreden zijn over de samenwerking tussen partijen (lokaal en regionaal). Wanneer partijen elkaar goed kennen en de lijnen kort zijn lukt het om de samenwerking goed te organiseren. Gezamenlijk urgentiebesef voor deze doelgroep is belangrijk om de aanpak succesvol neer te zetten. Tegelijkertijd geven de respondenten aan dat het een uitdaging is om de samenwerking tussen partijen ook op lange termijn te borgen. Kleine gemeenten geven specifiek aan dat aansluiting met de regionale

aanpak cruciaal is aangezien de omvang van hun gemeente het vaak niet toe laat om de aanpak volledig lokaal te organiseren.

De uitdagingen die gemeenten benoemen bij het realiseren van de goedwerkende aanpak zijn:

- Realiseren van passend zorgaanbod. Hierbij worden bijvoorbeeld de klinische capaciteit, hoog beveiligde zorg en time-out voorzieningen genoemd.
- Structurele financiering. De huidige subsidiegelden van ZonMw worden positief gewaardeerd. Dit leidt tot concrete succesprojecten op regionaal of lokaal niveau. Tegelijkertijd zien gemeenten een risico voor de borging en continuïteit van de samenwerking (afspraken) bij het wegvallen van deze financiële middelen.
- Informatiedeling en privacy.
- Acceptatie/destigmatisering, zorgmijders in beeld en het realiseren van een integrale aanpak (ontschotten) zijn onderwerpen die met regelmaat genoemd zijn als uitdaging.

3. Resultaten

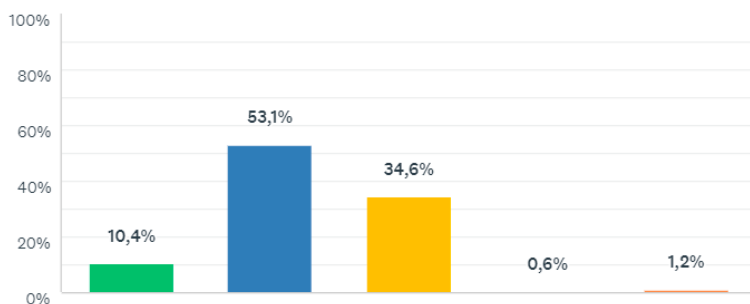

3. Resultaten - Algemeen

N = 335

1. Is uw gemeente aangesloten bij een regionale aanpak voor personen met verward gedrag?

- Ja, wij zijn aangesloten bij een regionale aanpak: we zijn trekker/coördinator van de regionale aanpak.
- Ja, wij zijn aangesloten bij een regionale aanpak: we werken actief mee en dragen actief bij (bijvoorbeeld door zitting te nemen in een stuurgroep en/of projectgroep).
- Ja, wij zijn aangesloten bij een regionale aanpak: we worden geïnformeerd.
- Nee, wij zijn niet aangesloten bij de regionale aanpak.
- Nee, wij kennen geen regionale aanpak.

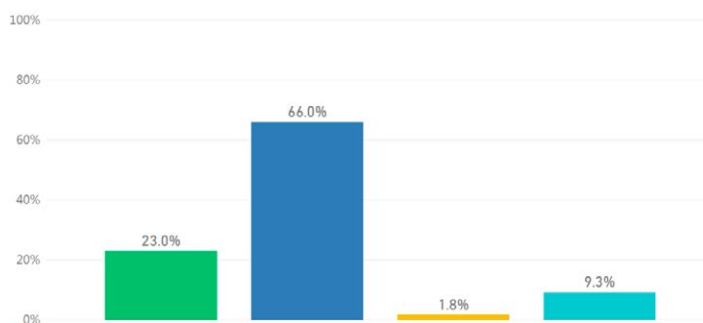

3. Resultaten - Algemeen

N = 335

2. Is er binnen uw gemeente aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag?

- Ja, wij hebben een aanpak voor personen met verward gedrag.
- Ja, we hebben aandacht voor personen met verward gedrag, maar geen aparte aanpak. We combineren dit bijvoorbeeld met thema's als maatschappelijke opvang, OGGZ/bemoezorg of veiligheid.
- Nee, wij hebben geen (specifieke) aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag.
- Anders, namelijk

Onder de categorie 'anders, namelijk' geven gemeenten aan bezig te zijn met het uitwerken van plannen, aansluiting te vinden bij bestaand beleid en/of samenwerking te zoeken met andere gemeenten.

De antwoorden op deze vraag zijn opnieuw gecodeerd. Zie voor een uitgebreide toelichting Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording (p.39 – p. 40)

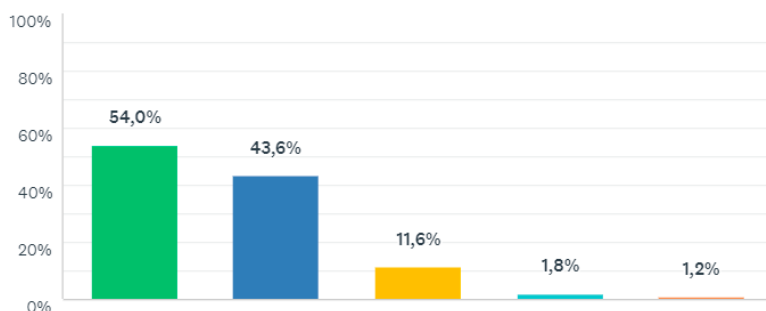
3. Resultaten - Algemeen

N = 335

3. In welke fase bevindt de aanpak voor personen met verward gedrag zich in uw gemeente?

* Meerdere antwoorden mogelijk.

- Wij zijn bezig met het maken van plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag.
- Het merendeel van de plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag is gereed én de uitvoering van de plannen is gestart.
- Het merendeel van de plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag is gereed én de uitvoering van de plannen is in een vergevorderd stadium.
- Het merendeel van de uitvoering van de plannen is afgerond.
- De uitvoering van de plannen is grotendeels afgerond.

Aangezien bij het beantwoorden van deze vraag de respondent de mogelijkheid heeft om meerdere antwoorden te kiezen, is het totaal van de responspercentages meer dan 100%.

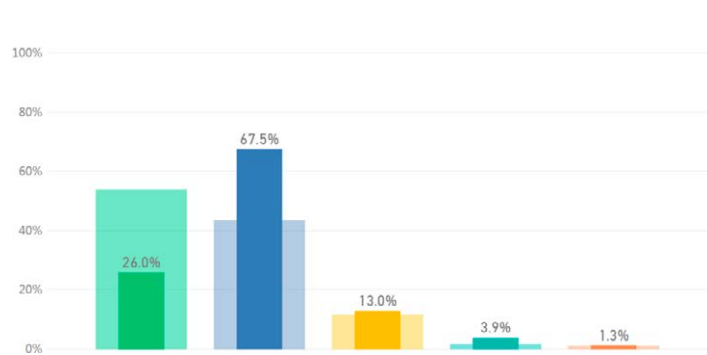
3. Resultaten - Algemeen

Analyse van vraag 2 en vraag 3

Onderstaande grafiek geeft een weergave van de antwoorden op vraag 3 (In welke fase bevindt de aanpak voor personen met verward gedrag zich in uw gemeente?). De donkergekleurde kolommen betreffen de antwoorden van gemeenten die op vraag 2 (Is er binnen uw gemeente aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag?) aangeven een specifieke aanpak te hebben.

In welke fase bevindt de aanpak voor personen met verward gedrag zich in uw gemeente?

Uit de grafiek blijkt dat gemeenten die aangeven een specifieke aanpak te hebben relatief minder vaak in de planfase zitten (de groene balk) maar in meerdere mate gestart zijn met de uitvoering (de blauwe balk) ten opzichte van de resultaten op totaal niveau.

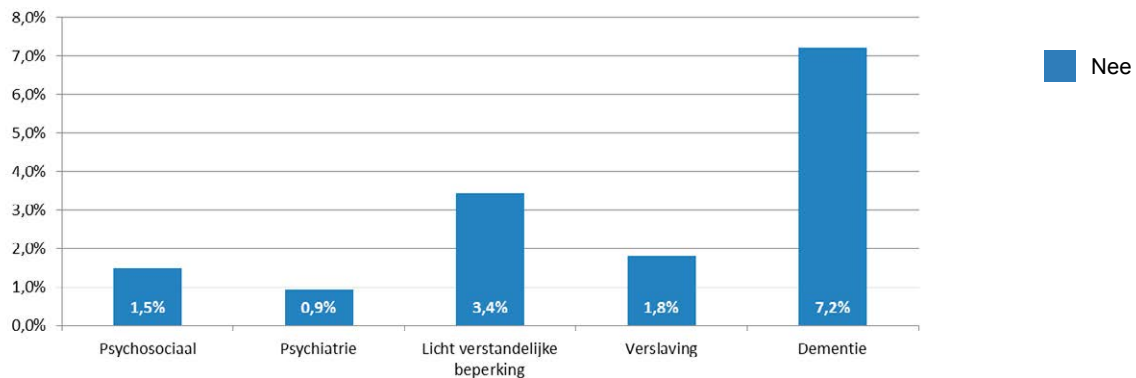
- Wij zijn bezig met het maken van plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag.
- Het merendeel van de plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag is gereed én de uitvoering van de plannen is gestart.
- Het merendeel van de plannen voor de aanpak voor personen met verward gedrag is gereed én de uitvoering van de plannen is in een vergevorderd stadium.
- Het merendeel van de uitvoering van de plannen is afgerond.
- De uitvoering van de plannen is grotendeels afgerond.

Aangezien bij het beantwoorden van deze vraag de respondent de mogelijkheid heeft om meerdere antwoorden te kiezen, is het totaal van de responspercentages meer dan 100%.

3. Resultaten - Algemeen

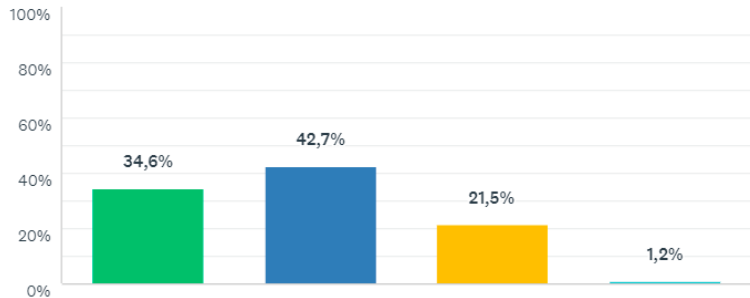
4. Als het gaat over personen met verward gedrag, heeft u aandacht voor onderstaande aspecten:

3. Resultaten - Algemeen

 N = 335

5. Heeft u zicht op het aantal personen met verward gedrag (naar schatting) in uw gemeente?

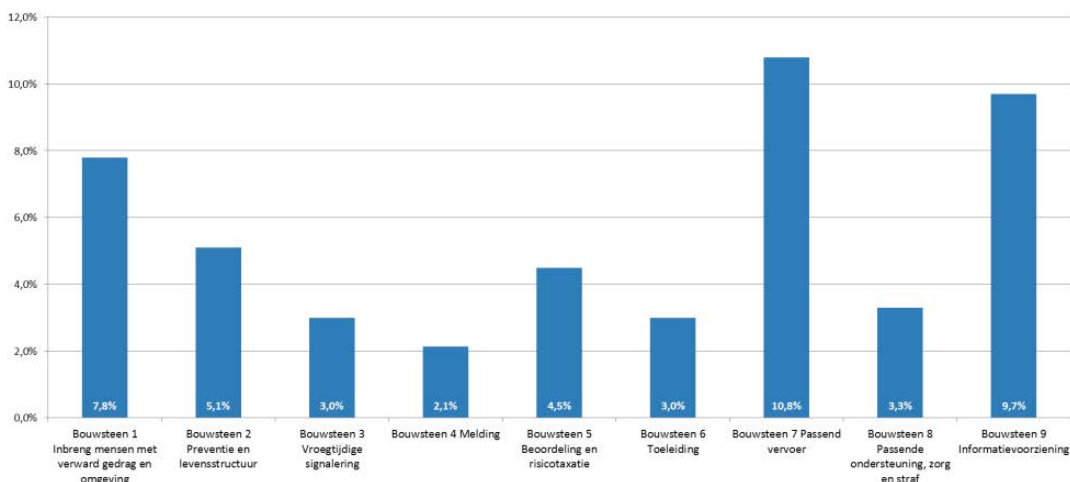

- Nee er is geen zicht op het aantal personen met verward gedrag in mijn gemeente.
- Het aantal personen met verward gedrag is de afgelopen twee jaar toegenomen.
- Het aantal personen met verward gedrag is de afgelopen twee jaar ongeveer gelijk gebleven.
- Het aantal personen met verward gedrag is de afgelopen twee jaar afgenomen.

3. Resultaten - Algemeen

 N = 335

6. Het Schakelteam werkt met negen bouwstenen voor het vraagstuk van personen met verward gedrag. Zie voor een toelichting op de bouwstenen www.schakelteam.nl. Heeft u aandacht voor deze bouwsteen of dit onderwerp?

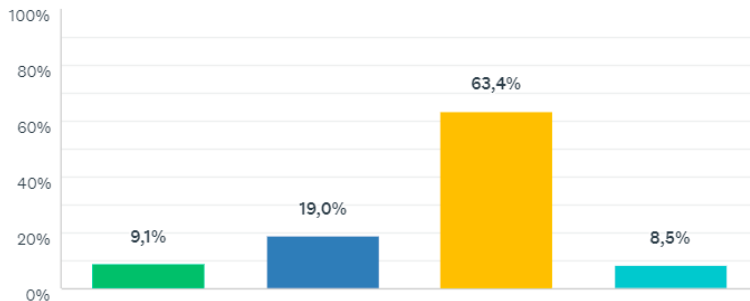
■ Nee

3. Resultaten - Algemeen

N = 331

7. Wie is bestuurlijk verantwoordelijk voor de aanpak voor personen met verward gedrag in uw gemeente?

- Burgemeester.
- Wethouder zorg/sociaal domein.
- Burgemeester en wethouder(s) gezamenlijk.
- Anders, namelijk...

Onder de categorie 'anders, namelijk' geven gemeenten met name aan dat de burgemeester samen met een specifieke wethouder verantwoordelijk is. Ze lichten toe dat de betrokken wethouder afhankelijk is van het type casus.

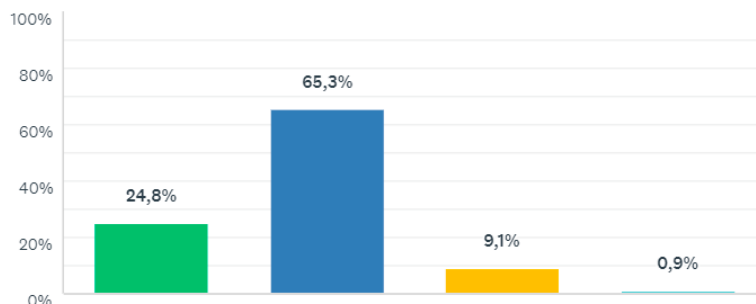
3. Resultaten - Algemeen

N = 331

8. Onder een goed werkende aanpak verstaat het Schakelteam een aanpak waarin alle 9 bouwstenen in samenhang zijn opgenomen en waarbij uitgegaan wordt van het gedeeld perspectief. Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stelling:

Op 1 oktober 2018 heeft mijn gemeente een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag gerealiseerd.

- Helemaal mee eens.
- Meer eens dan oneens.
- Meer oneens dan eens.
- Helemaal oneens.

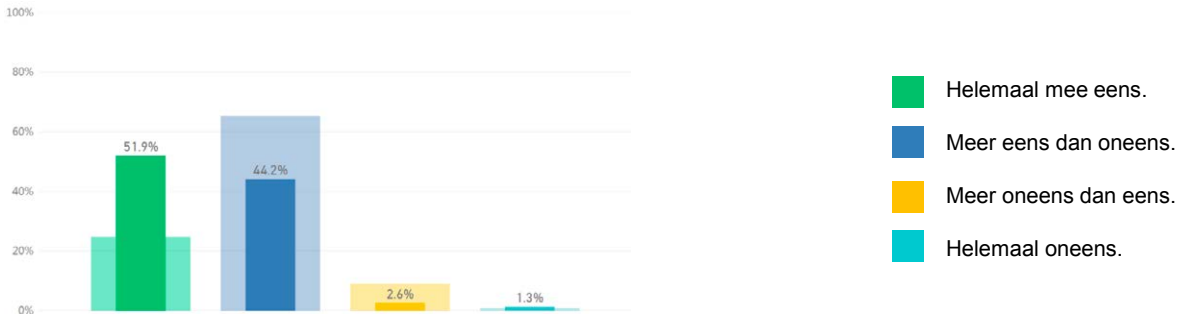
3. Resultaten - Algemeen

Analyse van vraag 2 en vraag 8

Onderstaande grafiek geeft een weergave van de antwoorden op vraag 8 (*Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stelling?*). De donker gekleurde kolommen betreffen de antwoorden van gemeenten die op vraag 2 (*Is er binnen uw gemeente aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag?*) aangeven een specifieke aanpak te hebben.

Op 1 oktober 2018 heeft mijn gemeente een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag gerealiseerd.

Uit de grafiek blijkt dat gemeenten die aangeven een specifieke aanpak te hebben relatief vaker 'helemaal mee eens' (de groene balk) hebben geantwoord en relatief minder vaak 'meer eens dan oneens' (de blauwe balk) hebben geantwoord ten opzichte van de resultaten op totaal niveau.

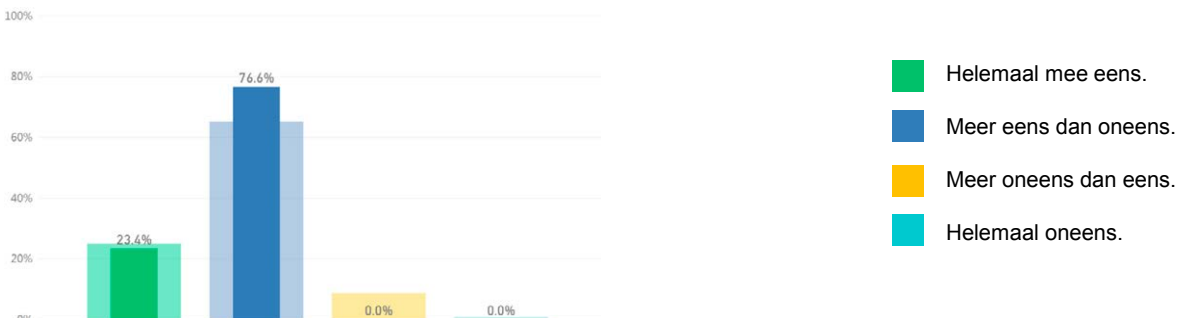
3. Resultaten - Algemeen

Analyse van vraag 3 en vraag 8

Onderstaande grafiek geeft een weergave van de antwoorden op vraag 8 (*Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stelling?*). De donker gekleurde kolommen betreffen de antwoorden van gemeenten die op vraag 3 (*In welke fase bevindt de aanpak voor personen met verward gedrag zich in uw gemeente?*) aangegeven hebben dat de uitvoering van de plannen in een vergevorderd stadium is of (grotendeels) is afgerond.

Op 1 oktober 2018 heeft mijn gemeente een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag gerealiseerd.

Uit de grafiek blijkt een klein verschil (maar geen significant verschil) tussen de resultaten op totaal niveau en de resultaten van enkel de gemeenten die aangegeven hebben dat de uitvoering van de plannen in een vergevorderd stadium is of (grotendeels) is afgerond.

3. Resultaten - Algemeen

N = 331

9. Welke partners zijn betrokken bij de aanpak voor personen met verward gedrag? En op welke manier is deze partner betrokken?

	Levert actieve bijdrage	Wordt op thema's gericht om input of reactie gevraagd	Wordt geïnformeerd	Niet betrokken bij aanpak
GGZ	86 %	11 %	1 %	2 %
Politie	82 %	15 %	1 %	2 %
GGD/Meldpunt zorg en overlast	77 %	14 %	1 %	8 %
Verslavingszorg	75 %	20 %	2 %	4 %
Maatschappelijke opvang	73 %	22 %	2 %	3 %
Sociaal wijkteam	67 %	23 %	5 %	6 %
Zorg- en veiligheidshuis	65 %	27 %	3 %	4 %
Sociaal werk (welzijn)	58 %	27 %	8 %	7 %
Woningcorporaties	56 %	33 %	6 %	5 %
Instelling voor LVB	44 %	40 %	6 %	10 %
Openbaar Ministerie	36 %	39 %	12 %	13 %
Ervaringsdeskundigen	34 %	46 %	4 %	15 %
Zorgverzekeraar(s)	32 %	36 %	9 %	23 %
Huisartsen	27 %	47 %	16 %	10 %
Cliëntorganisaties	25 %	50 %	8 %	17 %
Familie en naasten	24 %	36 %	19 %	21 %

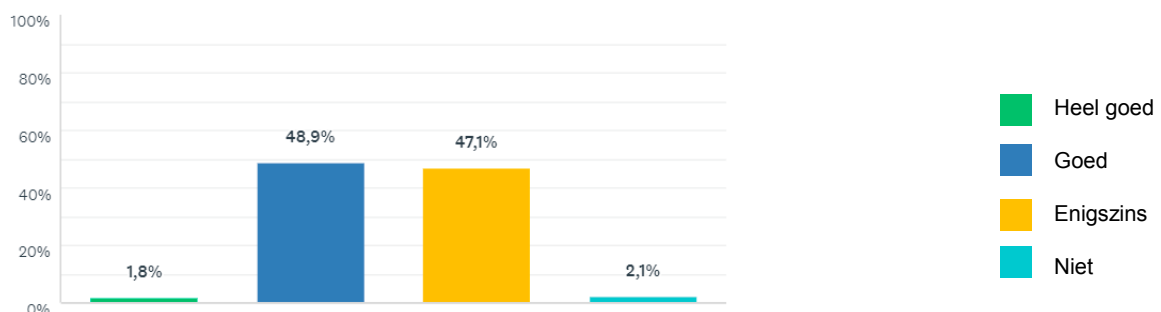
Per partner (eerste kolom: GGZ, Politie, Verslavingszorg, et cetera) is aan de respondent gevraagd een keuze te maken in welke vorm de betreffende partner betrokken is (levert actieve bijdrage, wordt gericht om input gevraagd, wordt geïnformeerd of wordt niet betrokken).

3. Resultaten - Algemeen

N = 331

10. Heeft u de indruk dat het aanbod aan zorg en ondersteuning in uw gemeente tegemoet komt aan de behoeften van personen met verward gedrag?

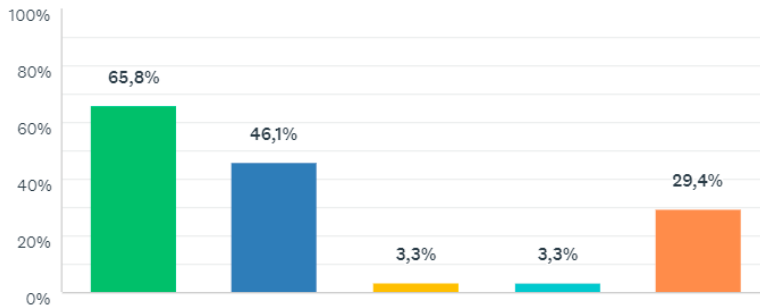
Resultaten - Inclusieve en veilige wijk

N = 330

11. Is binnen uw gemeente in de wijk expertise beschikbaar op het terrein van verwardheid?

* Meerdere antwoorden mogelijk.

- Ja, OGGZ/Bemoeizorg/wijk GGD-er is beschikbaar in wijken.
- Ja, er is vanuit de GGZ expertise (bijvoorbeeld een sociaal psychiatrisch verpleegkundige) beschikbaar in de wijken.
- Onbekend.
- Nee, dit is niet georganiseerd.
- Ja, anders namelijk (open antwoordveld)

Onder de categorie 'anders, namelijk' geven gemeenten aan dat de expertise niet op wijkniveau beschikbaar is maar op het niveau van meerdere wijken samen of op afroep uit centrumgemeenten. Ook lichten de respondenten toe dat zij aanvullende expertise beschikbaar hebben gesteld, zoals POH GGZ huisarts en casemanager dementie.

Aangezien bij het beantwoorden van deze vraag de respondent de mogelijkheid heeft om meerdere antwoorden te kiezen, is het totaal van de responspercentages meer dan 100%.

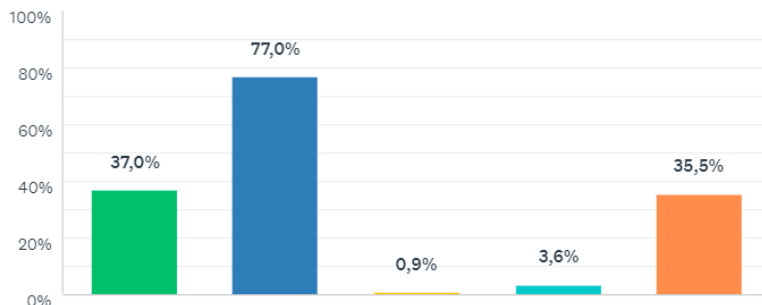
Resultaten - Inclusieve en veilige wijk

N = 330

12. Waar kunnen mensen met zorgen over personen met verward gedrag hun zorgen uiten?

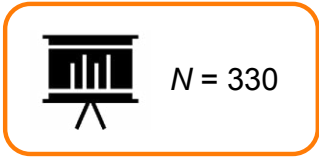
* Meerdere antwoorden mogelijk.

- Er is een meldpunt waar mensen met zorgen over personen met verward gedrag terecht kunnen.
- Mensen met zorgen over personen met verward gedrag kunnen terecht bij het sociaal (wijk)team.
- Onbekend.
- Nee, er is niets georganiseerd waar mensen met zorgen over personen met verward gedrag terecht kunnen.
- Ja, anders (open antwoordveld)

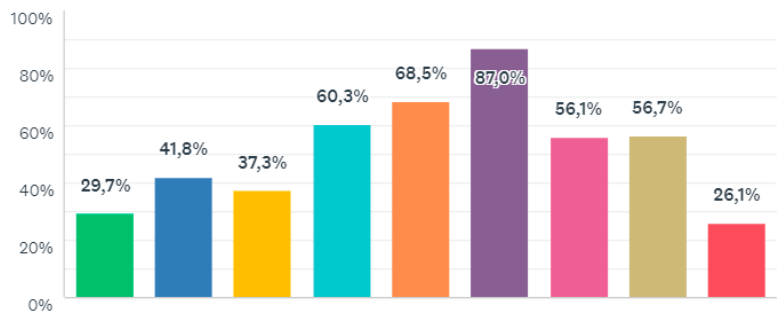
Onder de categorie 'anders, namelijk' geven gemeenten een aanvulling op bovenstaande antwoordmogelijkheden zoals, GGD, crisisdienst, huisarts en/of Veilig Thuis.

Aangezien bij het beantwoorden van deze vraag de respondent de mogelijkheid heeft om meerdere antwoorden te kiezen, is het totaal van de responspercentages meer dan 100%.

13. Met welke van onderstaande thema's houdt u zich nog meer bezig?

* Meerdere antwoorden mogelijk.

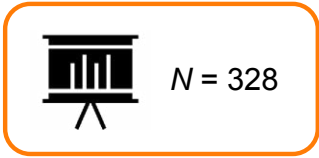

- Initiatieven gericht op het tegengaan van stigmatisering.
- Implementatie van de crisiskaart.
- Zelfregie-initiatieven.
- Inloopcentra.
- Schuldhelpverlening.
- Maatschappelijke opvang en beschermd wonen (Toekomstvisie Dannenberg).
- Initiatieven gericht op (vroegtijdige) herkenning van verwardheid.
- Beschikbaarheid van een actuele sociale kaart.
- Anders, namelijk...

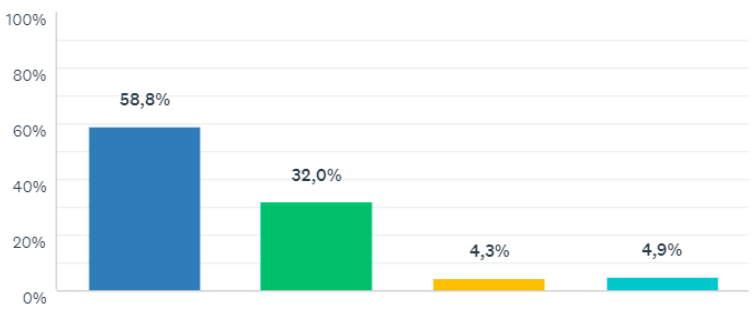
Onder de categorie 'anders, namelijk' geven gemeenten de volgende aanvullingen: vergroten bekendheid van het beschikbare aanbod, escalatiemodel, voorkomen uithuiszetting.

Aangezien bij het beantwoorden van deze vraag de respondent de mogelijkheid heeft om meerdere antwoorden te kiezen, is het totaal van de responspercentages meer dan 100%.

Resultaten – Integrale persoonsgerichte aanpak

14. Heeft uw gemeente een overlegstructuur en/of escalatie- of opschaalmodel voor complexe casuïstiek? Dit zijn afspraken over wat te doen wanneer partijen er onderling niet uit komen.

- Ja, onze gemeente heeft een overlegstructuur én een model voor escalatie of opschaling.
- Ja, onze gemeente heeft een overlegstructuur maar geen afspraken over escalatie.
- Nee, onze gemeente heeft geen van beide.
- Onbekend.

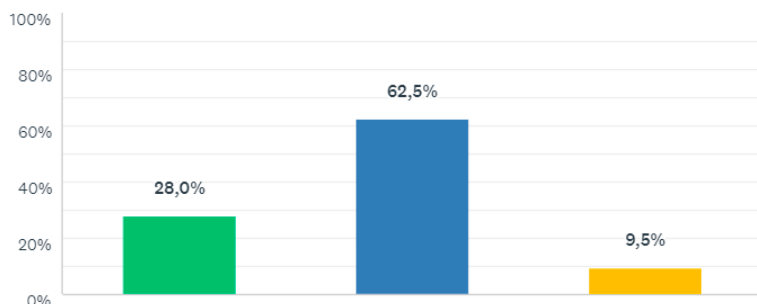

Resultaten – Integrale persoonsgerichte aanpak

N = 328

15. Zijn er in uw gemeente processen ingericht of werkafspraken gemaakt over terugkeer in de wijk na bijvoorbeeld een opname in een zorginstelling?

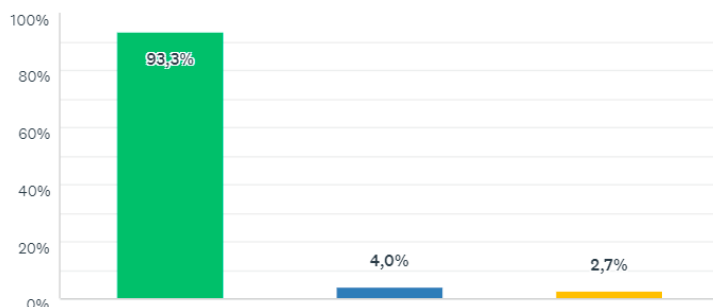
- Ja, er zijn afspraken met partners.
- Nee, wij hebben hiervoor geen vaste processen en/of werkafspraken.
- Onbekend.

Resultaten – Integrale persoonsgerichte aanpak

N = 328

16. Werkt de gemeente actief aan de verbinding sociaal domein en veiligheid (bijvoorbeeld middels gezamenlijk beleid, gezamenlijk afstemmingsoverleg):

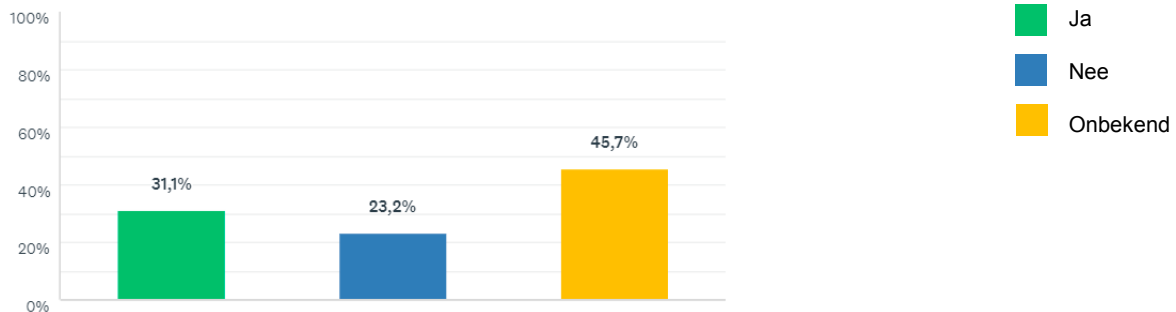
- Ja
- Nee
- Onbekend

Resultaten – Integrale persoonsgerichte aanpak

N = 328

17. Registreert uw gemeente het aantal mensen dat via de subsidieregeling onverzekerden wordt aangemeld en daarna al dan niet aan een verzekering wordt geholpen?

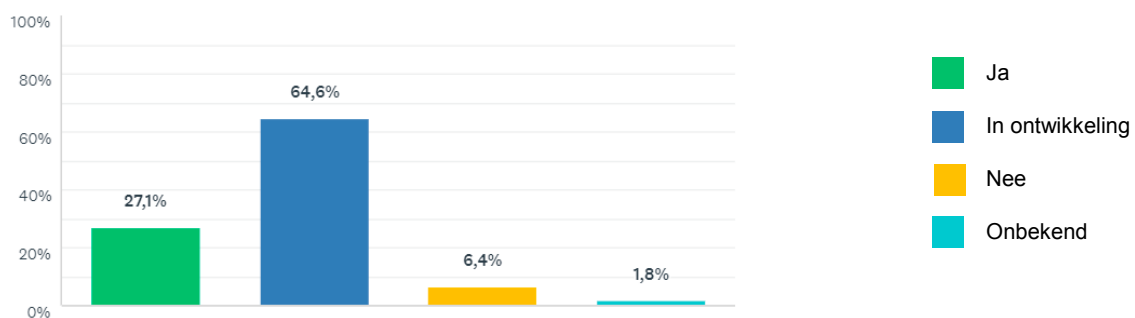

Resultaten - Regionale voorzieningen

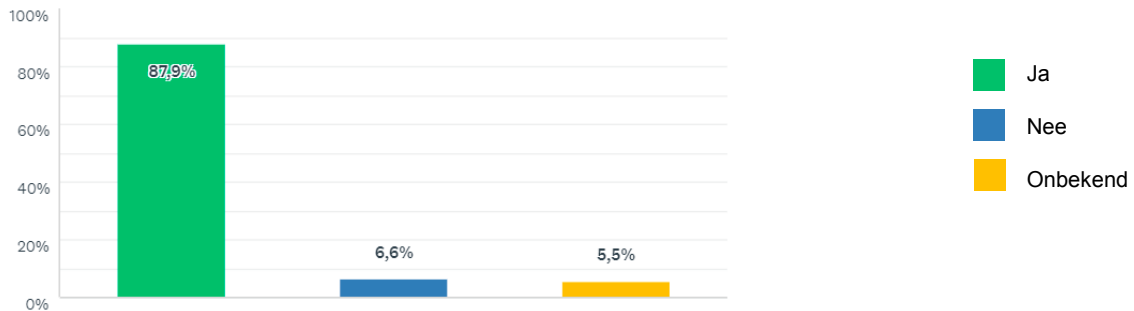
N = 328

18. Is voor uw gemeente (al dan niet in regionaal verband) passend vervoer georganiseerd?

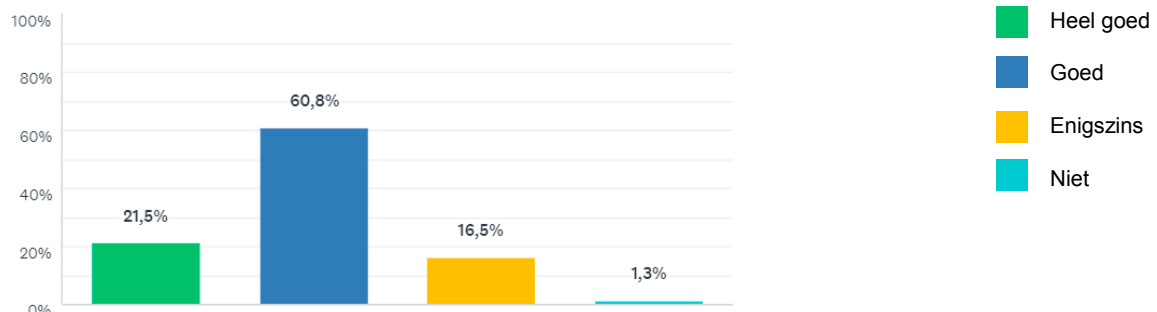
19. Maakt uw gemeente gebruik van het passend vervoer dat is georganiseerd?

Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten die op de voorgaande vraag aan hebben gegeven dat binnen de gemeente (al dan niet in regionaal verband) passend vervoer is georganiseerd .

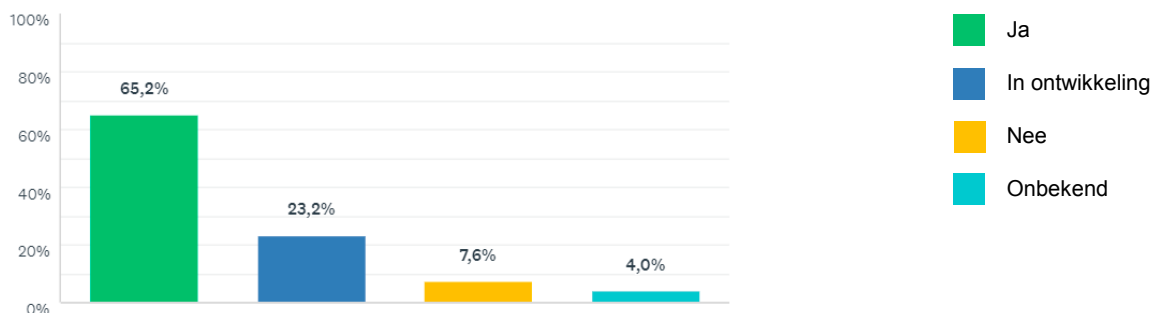
20. In welke mate voldoet het ingerichte vervoer aan uw behoefte ten aanzien van de aanpak voor personen met verward gedrag?

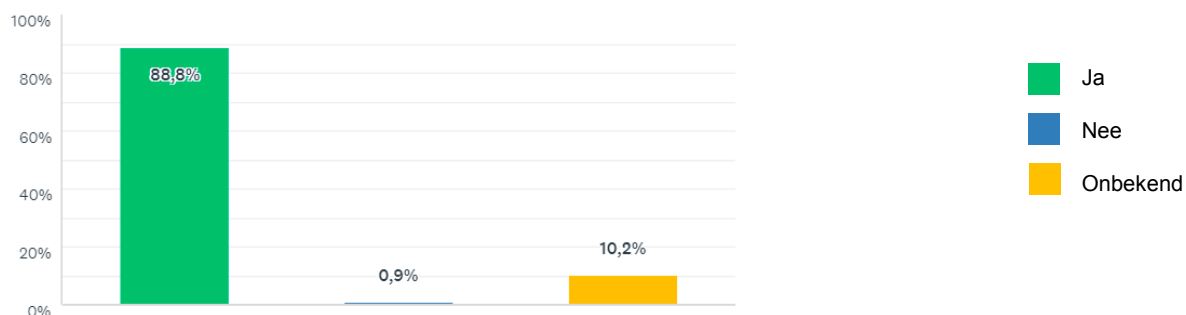
Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten die op bij vraag 18 hebben aangegeven dat binnen de gemeente (al dan niet in regionaal verband) passend vervoer is georganiseerd .

21. Is er een locatie waar personen met acuut verward gedrag uit uw gemeente terecht kunnen voor een beoordeling en toeleiding naar zorg/ondersteuning?

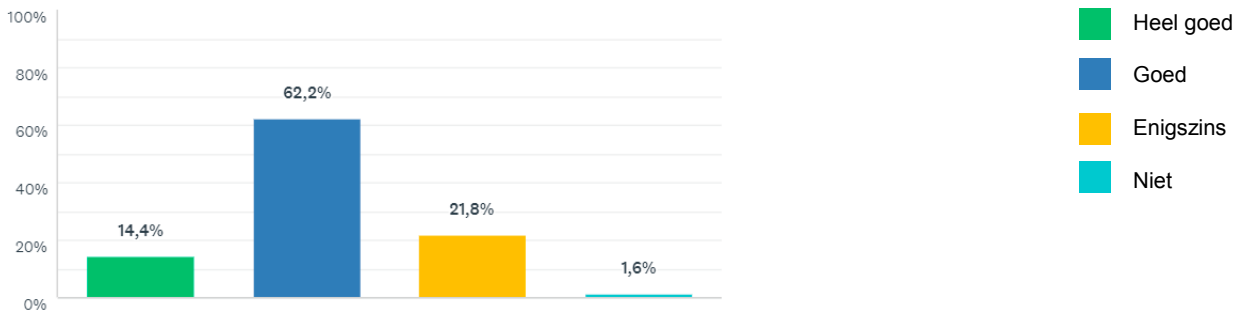

22. Maakt uw gemeente gebruik van deze locatie?

Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten die op de voorgaande vraag hebben aangegeven dat de gemeente terecht kan bij een locatie waar personen met acuut verward gedrag worden beoordeeld en worden toegeleid naar zorg/ondersteuning.

23. In welke mate voldoet de beoordelingslocatie aan uw behoefte ten aanzien van de aanpak voor personen met verward gedrag?

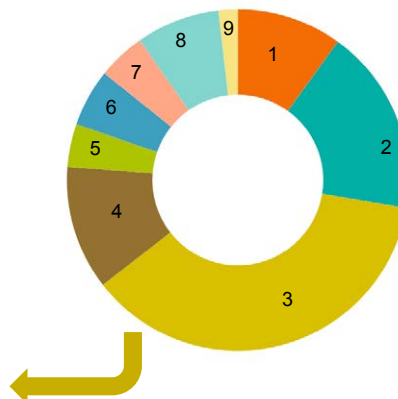
Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten die op vraag 21 hebben aangegeven dat de gemeente terecht kan bij een locatie waar personen met acuut verward gedrag worden beoordeeld en worden toegeleid naar zorg/ondersteuning.

Resultaten - Afsluitende vragen

24. Wat zijn voor u de belangrijkste uitdagingen? Wat heeft u nodig om deze uitdaging aan te kunnen? Wat zijn de oorzaken waardoor mensen met verward gedrag in uw gemeente eventueel nog tussen wal en schip raken?

Ten aanzien van punt 3 'Concrete onderwerpen' zijn de volgende thema's genoemd:

- Passend zorgaanbod ontbreekt / cliënten tussen wal en schip.
- Klinische capaciteit/hoog beveiligde zorg/time-out bedden.
- Passend vervoer.
- Vroegsignalering/signalering door burgers.
- Preventie.
- Samenwerking met GGZ (personeelstekort, privacywetgeving, prioritering problematiek door GGZ).
- Beoordeling problematiek en stellen van diagnose.

- 1 Verbinding lokale en regionale aanpak. Schaalgrootte van (kleine) gemeenten om zelf voorzieningen te organiseren
- 2 Samenwerking tussen lokale partijen, dan wel het vastleggen van samenwerkingsafspraken
- 3 Concrete onderwerpen
- 4 Informatiedeling en privacy
- 5 Continuïteit en borging van de samenwerking en/of pilotprojecten (voor een kleine doelgroep)
- 6 Acceptatie/destigmatisering van de doelgroep
- 7 Zorgmijders in beeld/in zorg
- 8 Ontschotten/integrale aanpak (cliënt centraal in plaats van systeem)
- 9 Nog te vroeg om te zeggen/geen antwoord

Deze vraag is gesteld als een open vraag. Door de onderzoekers zijn de meest voorkomende antwoorden gecategoriseerd naar bovenstaande categorieën.

25. Waarover bent u het meest tevreden ten aanzien van de aanpak voor personen met verward gedrag?

Ten aanzien van punt 4 'Concrete succesprojecten' zijn de volgende voorbeelden genoemd:

- Experimenten met psycholance/vervoer.
- Inzet van de wijk-GGD'er.
- Samenwerking tussen sociale teams en andere partijen zoals FACT team, woningcorporatie, wijkverpleging.

- 1 Bijdragen op casusniveau/het bieden van maatwerk. De cliënt centraal stellen.
- 2 Lokale samenwerking tussen partijen vanuit verschillende domeinen/de korte lijnen.
- 3 Regionale samenwerking (tussen gemeenten).
- 4 Concrete succesprojecten.
- 5 Professionals / partners zijn betrokken en enthousiast en gaan slagvaardig te werk.
- 6 Gezamenlijk urgentiebesef voor deze doelgroep leidt tot een integrale aanpak.
- 7 Het formuleren van een sluitende aanpak maakt zichtbaar hoe veel er binnen onze gemeente al is georganiseerd: de basis staat.

Deze vraag is gesteld als een open vraag. Door de onderzoekers zijn de meest voorkomende antwoorden gecategoriseerd naar bovenstaande categorieën.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording (1/4)

In de maand januari is de vragenlijst aan gemeenten gericht op de stand van zaken ten aanzien van het realiseren van de aanpak van personen met verward gedrag ontwikkeld. De vragenlijst is gebaseerd op de [bouwstenen](#) die zijn ontwikkeld ten aanzien van de aanpak van personen met verward gedrag en de focuspunten die in de [rapportage van het Schakelteam](#) in oktober 2017 zijn verwoord. Een aantal regionaal projectleiders heeft meegewerkt aan (of input geleverd voor) de ontwikkeling van de vragenlijst.

De vragenlijst is getest bij enkele gemeenten. Deze test had tot doel om te achterhalen of de vragen begrijpelijk geformuleerd waren, of de antwoordcategorieën volledig waren en of de lengte van de vragenlijst acceptabel was. Na deze test is de vragenlijst op basis van de feedback van de 'testers' aangepast.

De vragenlijst is op 31 januari 2018 naar alle gemeenten verzonden. Alle gemeentesecretarissen én beleidsmedewerkers die binnen een gemeente actief zijn met dit onderwerp hebben een persoonlijke e-mail gekregen, met het verzoek de vragenlijst in te vullen.

De respondenten hebben de mogelijkheid gehad om in de periode van 1 februari tot en met 16 februari 2018 de vragenlijst in te vullen.

Op alle ontvangen vragenlijsten is een 'schoning' uitgevoerd. Dat wil zeggen dat:

- De vragenlijsten waarin alleen de eerste vragen (naam respondent, functie respondent en naam van de gemeente) zijn ingevuld, zijn verwijderd. Deze vragenlijsten bevatten geen antwoorden op de inhoudelijke vragen die zijn gesteld.
- De gemeenten waarvoor meerdere vragenlijsten zijn ingevuld, zijn benaderd met de vraag welke vragenlijst meegenomen kan worden in de analyse. Het uitgangspunt voor de analyse is dat per gemeente één vragenlijst meegenomen is.

De antwoorden op vraag 2 (*Is er binnen uw gemeente aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag?*) zijn opnieuw gecodeerd. Gemeenten konden meerdere antwoorden geven op deze vraag. Dit gaf een vertekend beeld in de resultaten. Bijvoorbeeld wanneer een gemeente zowel aangeeft 'nee, wij hebben geen (specifieke) aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag' als 'anders, namelijk' en uit de toelichting op dat antwoord blijkt dat de gemeente weldegelijk aandacht heeft voor het thema.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording (2/4)

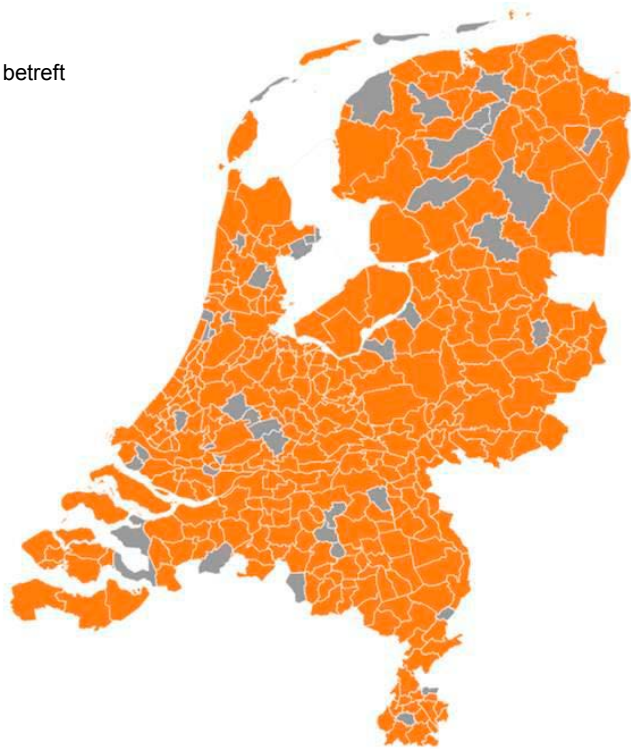
Ten aanzien van de antwoorden op vraag 2 hebben wij per gemeente één antwoord meegenomen in de resultaten. Wij hebben de volgende wijzigingen aangebracht:

- Gemeenten die het antwoord 'anders, namelijk' en één van de andere antwoordcategorieën hebben aangegeven, is het antwoord bij 'anders, namelijk' verwijderd.
- 1 gemeente heeft zowel het antwoord 'nee, wij hebben geen (specifieke) aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag' als 'anders, namelijk' ingevuld. Uit de toelichting op het antwoord 'anders, namelijk' blijkt dat deze gemeente de aanpak combineert met andere thema's. Om deze reden is het antwoord van deze gemeente meegerekend bij de antwoordcategorie 'ja, we hebben aandacht voor personen met verward gedrag, maar geen aparte aanpak. We combineren dit bijvoorbeeld met thema's als maatschappelijke opvang, OGGZ/bemoeizorg of veiligheid'. Het antwoord 'nee, wij hebben geen (specifieke) aandacht voor de aanpak voor personen met verward gedrag' en het antwoord 'anders, namelijk' is verwijderd.

- Gemeenten die zowel het antwoord 'ja, wij hebben een aanpak voor personen met verward gedrag' als 'ja, we hebben aandacht voor personen met verward gedrag, maar geen aparte aanpak. We combineren dit bijvoorbeeld met thema's als maatschappelijke opvang, OGGZ/bemoeizorg of veiligheid', is het antwoord van de eerst genoemde antwoordcategorie verwijderd.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording (3/4)

In de analyse zijn 335 vragenlijsten (gemeenten) betrokken. Dit betreft een responspercentage van 88% (335 gemeenten van de 380 gemeenten die Nederland telt).

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording (4/4)

	Gemeenten	Respons	Respons %
Amersfoort	6	6	100%
Amsterdam	6	6	100%
Drenthe	12	10	83,3%
Flevoland	6	6	100%
Foodvalley Utrecht	3	3	100%
Friesland	20	13	65%
Gelderland Noord-Oost	22	20	90,9%
Gelderland Zuid	16	16	100%
Gelderland Midden	15	15	100%
Gooi en Vechtstreek	8	8	100%
Groningen	20	16	80%
Haaglanden	9	8	88,9%
Hart van Brabant	9	9	100%
Hollands Midden	19	18	94,7%
IJsselland	11	11	100%
Limburg	33	30	90,9%
Noord-Holland	35	27	77,1%
Oost-Brabant	37	32	86,5%
Rotterdam Rijnmond - Zuid-Holland-Zuid	32	26	81,3%
Twente	14	13	92,9%
Utrecht	16	14	87,5%
West-Brabant	18	17	94,4%
Zeeland	13	11	84,6%
Totaal	380	335	

III. Verward gedrag nader bekeken: analyse van E33 en E14 meldingen in de politieregistratie

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Verward gedrag nader bekeken: *analyse van E33 en E14 meldingen in de politieregistratie*

Kernboodschappen

Een groot deel van de E33/E14 meldingen is toe te schrijven aan een relatief kleine groep personen

In 2016 zijn van het totaal van 80.000 meldingen ruim 61.000 meldingen te herleiden tot bijna 34.000 unieke personen. De meldingen betreffen meldingen door anderen bij de politie en eigen waarnemingen van de politie. Opvallend is dat 66% van de 61.000 meldingen toe te schrijven is aan een relatief kleine groep van 13.000 personen die al eerder onder deze twee meldingscodes bekend was in de politieregistratie.

Deze bevinding ondersteunt het belang om vroegsignalering, ondersteuning en zorg te focussen op deze relatief kleine groep. Hierdoor kunnen deze personen in een vroeger stadium passende zorg en ondersteuning krijgen. Tegelijkertijd is het mogelijk dat hierdoor het aantal meldingen dat toe te schrijven is aan deze groep aanzienlijk afneemt.

Dit zijn de bevindingen van het eerste onderzoek naar het aantal unieke personen achter het totaal van de E33 (overlast door verward/overspannen persoon) en E14 (poging tot zelfdoding) meldingen in de landelijke politieregistratie.

Aantal meldingen en unieke personen in 2016 ligt hoger dan in 2015

Zowel het aantal meldingen, het aantal unieke personen als het aantal personen dat al onder deze meldingscodes (E33/E14) bekend was bij de politie, ligt in 2016 hoger dan in 2015. Hoewel meerdere factoren hiervoor verantwoordelijk kunnen zijn, is de bijdrage van elk van die factoren afzonderlijk onduidelijk.

Politieregistratie beschrijft slechts een deel van het vraagstuk

Dit onderzoek is het eerste deel van een groter onderzoek naar personen met verward gedrag. De E33 en E14 meldingen in de politieregistratie betreffen slechts een deel van de hele groep personen met verward gedrag. Ten eerste omdat veel mensen met verward gedrag niet met de politie in aanraking komen. Ten tweede omdat personen met verward gedrag die tevens een strafbaar feit plegen onder de code van dat strafbare feit geregistreerd worden. Ook komt het voor dat personen onder andere (overlast) codes worden geregistreerd. Onder deze andere codes wordt 'verward gedrag' niet (systematisch) geregistreerd. Daarnaast is nog geen inzicht in de aard en ernst van verward gedrag. Om deze redenen wordt binnen het tweede deel van het onderzoek, in de pilot-regio's GGD regio Utrecht en GGD West-Brabant, breder gekeken dan alleen de politieregistratie. In dit tweede deel wordt nagegaan of analyses van regionale registraties van andere organisaties die betrokken zijn bij de zorg en

ondersteuning van personen met verward gedrag en nadere analyse van de politieregistratie meer inzicht kunnen geven in de groep personen met en in aard en ernst van verward gedrag. De resultaten hiervan worden verwacht in september 2018.

Inleiding

In Nederland is de laatste jaren veel aandacht voor personen met verward gedrag. Een belangrijke aanleiding daarvoor is de toename van het aantal meldingen van 'verwarde personen' bij de Nederlandse politie. Het aantal meldingen onder de noemer 'E33: overlast door verward of overspannen persoon' in de politieregistratie steeg van bijna 52.000 in 2013 naar 75.000 in 2016 en ruim 83.500 in 2017 (Nationale Politie, 2018). Bij deze meldingen is geen sprake van een strafbaar feit. Het komt ook voor dat personen met verward gedrag (zonder strafbaar feit) onder andere (overlast)codes worden geregistreerd. Terwijl het aantal E33 meldingen is gestegen, is onduidelijk of ook het aantal personen met verward gedrag is toegenomen. Meerdere meldingen in de politieregistratie zijn soms namelijk toe te schrijven aan één enkele persoon.

In de media ligt de nadruk sterk op de toename van het aantal meldingen en mogelijke toename in de ernst van de incidenten. Tegelijk wordt er aandacht gevraagd voor het stigma dat personen met verward gedrag (dreigen te) krijgen en voor de ruimte, compassie en aandacht die in de samenleving nodig is voor personen met verward gedrag. Of en in hoeverre de meldingen in de politieregistratie daadwerkelijk allemaal verward gedrag betreffen is echter niet duidelijk. Ook wordt tot nu toe uit deze cijfers niet duidelijk of het aantal personen met verward gedrag toeneemt, en in welke mate. De politieregistratie geeft alleen een beeld over verwarde personen in gevallen waarin de politie zelf een rol heeft gehad en is daardoor situationeel bepaald. Lang niet alle personen met verward gedrag komen met de politie in aanraking. De vraag is of de beelden over personen met verward gedrag die door de berichtgeving ontstaan wel kloppen.

We weten eigenlijk weinig af van deze groep. Dit komt omdat verward gedrag een zeer breed begrip is en er veel verschillende omschrijvingen bestaan. Het Schakelteam Personen met verward gedrag hanteert de volgende definitie: "Mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen" (Schakelteam Personen met verward gedrag, 2016, 2017). Bij personen met verward gedrag kan het dus zowel gaan om mensen met dementie die verdwaald zijn op straat als om mensen met een acute psychose. Ook kan verward gedrag een tijdelijk gevolg zijn van een lichamelijke aandoening zoals diabetes. Verward gedrag wordt daarnaast mede bepaald door de context of

situatie: de omgeving bepaalt de norm en kan bijdragen aan een oplossing, maar ook aan een escalatie. Niet iedere persoon met verward gedrag vormt een gevaar voor zichzelf of voor anderen en ook niet iedere persoon met verward gedrag is een oudere verwarde buurtbewoner die de weg kwijt is. Er zijn vele schakeringen.

Over wie hebben we het precies als het gaat om personen met verward gedrag? Hoe groot is die groep? Zijn het vaak dezelfde personen die betrokken zijn bij meldingen? Wat is de aard en de ernst van de problemen van personen met verward gedrag? In opdracht van het Schakelteam Personen met verward gedrag en ZonMw zijn we op zoek naar antwoorden op deze vragen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Trimbos-instituut, de Praktijk Index, GGD regio Utrecht en GGD West-Brabant. We schetsen een beeld van de omvang en kenmerken van de groep personen met verward gedrag. Dit doen we om de ontwikkeling van een goede aanpak voor personen met verward gedrag te ondersteunen. Het onderzoek bestaat uit verschillende delen die op een aantal momenten in 2018 gepubliceerd worden.

Deze factsheet bevat de resultaten van het eerste deel van een groter onderzoek naar personen met verward gedrag. In dit deel staan de meldingen in de landelijke politieregistratie van 2015 en 2016 centraal. Het gaat hierbij alleen om de meldingen met de codes E33 (overlast door verward of overspannen persoon) en E14 (poging tot zelfdoding). Voor deze twee codes (E33 en E14) is gekozen omdat deze codes van alle door de politie gehanteerde codes het beste aansluiten bij de door het Schakelteam gehanteerde definitie van verward gedrag. De politieregistratie en deze meldingen betreffen slechts een deel van de hele groep personen met verward gedrag. Ten eerste omdat veel mensen met verward gedrag niet met de politie in aanraking komen. Ten tweede omdat personen met verward gedrag die tevens een strafbaar feit plegen onder de code van dat strafbare feit geregistreerd worden. Ook komt het voor dat personen onder andere (overlast) codes worden geregistreerd (bijvoorbeeld overlast zwervers, overlast alcohol/drugs, sociale wijkproblematiek). Onder deze andere codes wordt 'verward gedrag' niet (systematisch) geregistreerd. Daarnaast is nog geen inzicht in de aard en ernst van verward gedrag. Om deze redenen wordt binnen het tweede deel van het onderzoek, in de pilot-regio's GGD regio Utrecht en GGD West-Brabant, breder gekeken dan alleen de politieregistratie. In dit tweede deel wordt nagegaan of analyses van regionale registraties van andere organisaties die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag en nadere analyse van de politieregistratie meer inzicht kunnen geven in de groep personen met en in aard en ernst van verward gedrag. De resultaten hiervan worden verwacht in september 2018.

Leeswijzer

De bevindingen staan in de hoofdtekst van de huidige factsheet beschreven. Hierop berusten de kernboodschappen. In de tekstboxen staat achtergrondinformatie: in tekstbox 1 (p. 4) worden definities en begrippen uitgelegd. In tekstbox 2 (p. 7) staat beschreven hoe we van meldingen naar unieke personen zijn gekomen en op welke manier is bepaald hoeveel personen vaker in de politieregistratie onder E33 en E14 meldingen voorkomen.

Bevindingen

Van aantal meldingen (E33 en E14) naar aantal personen met verward gedrag

In 2016 ongeveer 80.000 E33 en E14 meldingen

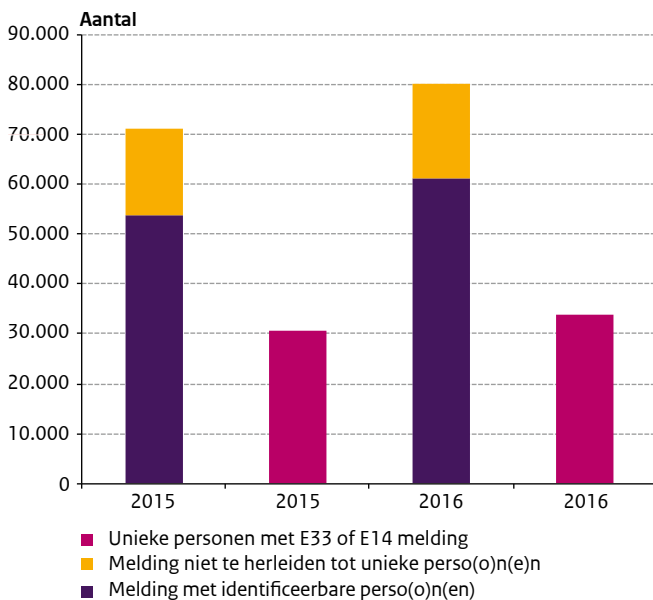
De Nationale Politie registreerde in 2016 in Nederland in totaal circa 80.000 E33 en E14 meldingen (figuur 1). Van alle meldingen vallen bijna 75.000 onder de categorie 'overlast door verward of overspannen persoon' (code E33) en ruim 5.000 onder de categorie 'poging tot zelfdoding' (code E14). Het totaal aantal meldingen ligt 13% hoger dan de in totaal 71.000 (E33 en E14) meldingen in 2015.

In 2016 zijn ruim 61.000 meldingen (E33 en E14) te herleiden tot bijna 34.000 unieke personen

Van de 80.000 meldingen in 2016 zijn ruim 61.000 meldingen (76%) te herleiden tot bijna 34.000 unieke personen (figuur 1). Dit betekent dat voor een aantal personen meerdere meldingen zijn gedaan. Het aantal unieke personen in 2016 is 10% hoger dan de bijna 31.000 unieke personen in 2015.

Figuur 1: Totaal aantal meldingen (E33 en E14) en aantal unieke personen in 2015 en 2016

Bron: Basisvoorziening Handhaving (BVH)

Aantal meldingen: Selectie codes E33 en E14

Aantal personen: Selectie codes E33 en E14 waarbij persoon kon worden geïdentificeerd

Bij 24% van alle E33 en E14 meldingen is de melding niet te herleiden tot één uniek persoon

Bij ruim 13.000 meldingen (17% van het totaal aantal E33 en E14 meldingen) staan geen persoonsgegevens geregistreerd. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen als de aangemelde persoon al vertrokken is bij aankomst van de politie of wanneer de aangemelde persoon geen Burger Service Nummer heeft (zie tekstbox 2). Bij circa 5.600 meldingen (7% het totaal aantal E33 en E14 meldingen) zijn alleen persoonsgegevens van meerdere betrokken personen geregistreerd zonder een hulpbehoevende persoon, zodat niet duidelijk is welke van deze personen als verward is gemeld. Om zo dicht mogelijk bij het werkelijke aantal unieke personen te komen, hebben we deze meldingen niet meegenomen in de verdere berekeningen (zie tekstbox 2 en beschouwing).

Van de unieke personen is bijna twee derde man en ruim de helft tussen de 30 en 60 jaar

Het aandeel mannen onder de geregistreerde personen met verward gedrag bedraagt 62%, zowel in 2015 als in 2016. Van ruim de helft van de geregistreerde personen (54%) is de leeftijd tussen 30 en 60 jaar. De verdeling over de leeftijden is in 2016 vergelijkbaar met die in 2015.

Tekstbox 1: Definities en begrippen

Personen met verward gedrag: ‘Mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen’ (Schakelteam Personen met verward gedrag, 2016, 2017).

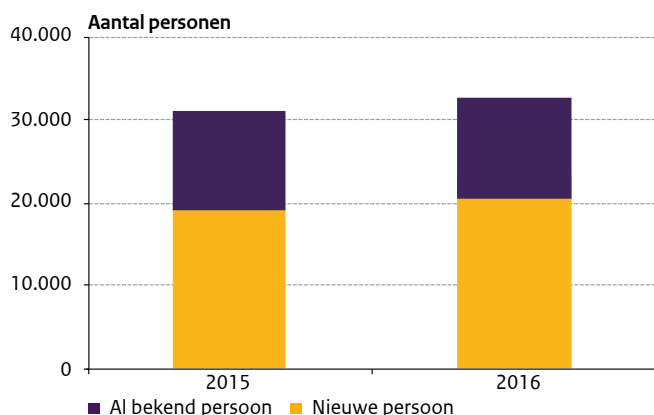
Schakelteam Personen met Verward Gedrag:

Per 1 oktober 2016 hebben de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Justitie en Veiligheid (J&V) en de voorzitter van de directie-raad van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het Schakelteam Personen met verward gedrag ingesteld. Het Schakelteam heeft de opdracht om gemeenten en regio's actiever gericht te faciliteren bij het realiseren van een goed werkende aanpak voor de ondersteuning van mensen met verward gedrag (Schakelteam Personen met verward gedrag, 2016, 2017). Aan het einde van de termijn van het Schakelteam, 1 oktober 2018, moeten alle gemeenten en regio's hierover beschikken.

Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de Nationale Politie:

In de politieregistratie Basisvoorziening Handhaving (BVH) worden alle meldingen geregistreerd waarmee een politieagent te maken krijgt. De melding kan door de politieagent zelf aangemaakt worden op basis van een eigen waarneming of naar aanleiding van een melding vanuit de meldkamer of regionaal servicecentrum ('geen spoed, wel politie'). De BVH is een registratie van meldingen, niet van personen. Per melding kent de agent één code (klasse) toe. Er zijn o.a. maatschappelijke codes (bijvoorbeeld voor overlast), codes voor overtredingen en codes voor misdrijven. De Nationale Politie is de eigenaar/beheerder van de BVH gegevens.

Figuur 2: Aantal unieke personen met verward gedrag naar bekendheid onder E33 en E14 codes in 2015 en 2016.

Bron: Basisvoorziening Handhaving (BVH)
Selectie: codes E33 en E14 met een identificeerbaar persoon

Een deel van de personen met verward gedrag is al bekend onder E33 of E14

Twee vijfde van de personen met verward gedrag is al bekend

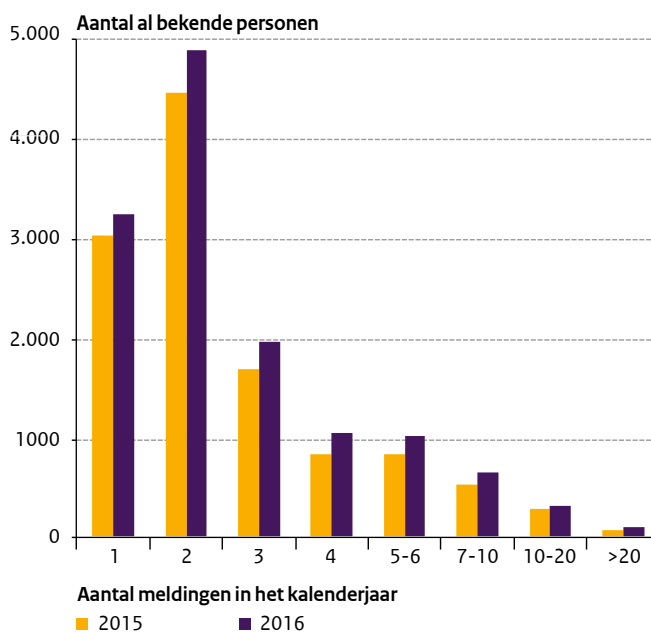
Ruim 13.000 personen (39%) met verward gedrag in 2016 zijn al bekend in de politieregistratie onder een E33 en/of een E14 melding (figuur 2). Dit betekent dat er over die persoon tenminste één melding is binnen gekomen bij de politie in 2016, én een of meer meldingen in de twaalf maanden voorafgaand daaraan (zie tekstbox 2). Bijna 21.000 personen (61%) in 2016 zijn nieuwe personen met een eerste E33 of E14 melding. Dit betekent dat ze in twaalf maanden voorafgaand aan de melding in 2016 niet onder E33 en E14 geregistreerd staan (zie tekstbox 2). Ten opzichte van 2015 is het aantal bij de politie al bekende personen iets sterker toegenomen (toename 13%) dan het aantal nieuwe personen (toename 8%).

Twee derde van de E33 en E14 meldingen is toe te schrijven aan al bekende personen

Van de ruim 61.000 meldingen welke tot unieke personen te herleiden zijn, is in 2016 66% toe te schrijven aan deze 13.000 al bekende personen. Voor 2015 gaat het om een vergelijkbaar aandeel (65%).

Bij al bekende personen met verward gedrag vaak meerdere E33 en E14 meldingen in een jaar

Figuur 3: Aantal E33 en E14 meldingen in het kalenderjaar van al bekende personen.

Bron: Basisvoorziening Handhaving (BVH)
Selectie: codes E33 en E14 met een identificeerbaar persoon, die in het jaar voorafgaand aan de melding eerder is geregistreerd onder E33 en E14 (al bekende personen)

In 2016 heeft het merendeel (77%) van de al bekende personen niet meer dan drie E33 en E14 meldingen

Voor de al bekende personen is nagegaan hoeveel E33 en E14 meldingen in een kalenderjaar geregistreerd zijn. Bij de ruim 13.000 al bekende personen (zie tekstbox 2) gaat het bij een kwart (25%) om één melding in 2016 (figuur 3). Deze personen met één melding in 2016 hebben dan, twaalf maanden voorafgaand aan deze melding in 2016, één of meer E33 en E14 meldingen in 2015.

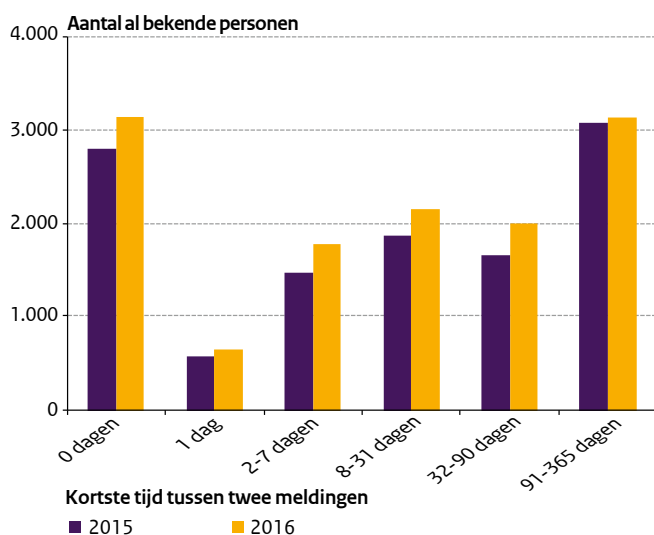
De helft (52%) van de ruim 13.000 al bekende personen heeft in 2016 twee of drie meldingen. Bijna 80 personen (1%) stonden in 2016 bij meer dan 20 meldingen geregistreerd, waarvan ook twee personen bij meer dan 100 meldingen (figuur 3). Of en hoeveel meldingen deze personen in 2015 hadden, is niet meegeteld. Het gaat hier alleen over de meldingen in het kalenderjaar 2016. In 2016 is de verdeling over het aantal meldingen voor de al bekende personen met verward gedrag vrijwel gelijk aan de verdeling in 2015.

Herhaalde E33 en E14 melding in veel gevallen binnen een week

Ruim 3.200 personen staan op één dag meer dan eenmaal geregistreerd onder E33 of E14

Kijkend naar het jaar voorafgaand aan de meldingen van al bekende personen in 2016, was bij ruim 5.700 personen (44%) het kortste interval tussen twee meldingen hooguit een week (figuur 4). Hiervan werden ruim 3.200 personen (25%) op één dag meer dan eenmaal onder de codes E33 of E14 geregistreerd. In 2015 waren dit ruim 2.800 personen (toename van 15%). Bij een kwart van de al bekende personen in 2016 (24%) bedroeg het kortste interval tussen twee meldingen drie maanden tot een jaar.

Figuur 4: Aantal al bekende personen naar kortste tijd tussen twee meldingen (E33 en E14) in 2015 en 2016

Bron: Basisvoorziening Handhaving (BVH)
Selectie: codes E33 en E14 met een identificeerbaar persoon, die in het jaar voorafgaand aan de melding eerder is geregistreerd (al bekende persoon)

Beschouwing

Bevindingen in context

Dit onderzoek werpt licht op het aantal E33 en E14 meldingen in de politieregistratie, op het aantal personen dat hierbij betrokken is en op de ontwikkelingen hierin. Niet eerder is zo duidelijk naar voren gekomen dat een relatief kleine groep personen met verward gedrag verantwoordelijk is voor een groot deel van de E33 en E14 meldingen in de politieregistratie. Deze bevinding ondersteunt het belang om vroegsignalering, ondersteuning en zorg te focussen op deze relatief kleine groep. Hierdoor kan deze groep in een vroeger stadium passende zorg en ondersteuning krijgen. Tegelijkertijd is het mogelijk dat hierdoor het aantal meldingen dat toe te schrijven is aan deze groep aanzienlijk afneemt.

Dit onderzoek is het eerste dat in de landelijke politieregistratie op zoek is gegaan naar het aantal unieke personen achter het totaal van de E33 en E14 meldingen. Eerdere kleinschalige regionale studies naar verward gedrag zijn lastig te vergelijken met elkaar en met de huidige studie (Hekkert & de Jong, 2015; Planije & van Hoof, 2016; Koekkoek, 2017a). Dit komt omdat in deze studies andere methoden zijn gebruikt en andere selecties van meldingen uit de politieregistratie zijn geanalyseerd (De Vries, 2016). Ondanks deze verschillen in opzet wordt ook in de regionale studies gevonden dat het aantal unieke personen lager ligt dan het aantal meldingen (GGNet & Veiligheidshuis NOG, 2017; Van 't Hoff & Zeegers, 2016; Koekkoek, 2017a). Ook onze bevinding dat een groot deel van de (E33 en E14) meldingen toe te schrijven is aan een relatief kleine groep personen, is in lijn met eerder regionaal onderzoek (Hekkert & de Jong, 2015; Koekkoek, 2017a).

Het verschil in aantal meldingen tussen 2015 en 2016 kwam uit de eerdere publicaties van de politie al naar voren (Nationale Politie, 2018). Dat het aantal unieke personen en het aantal personen dat al bekend is in de registratie onder de codes E33 en E14 ook hoger is in 2016 is een nieuwe bevinding. Meerdere factoren kunnen hierin een rol spelen. Zo wordt de toename van het aantal meldingen van verward gedrag regelmatig in verband gebracht met de ontwikkelingen in de GGZ en met de ambulantisering in het bijzonder (Abraham & Nauta, 2014; Kuppens, 2015; Kuppens, 2016; De Vries, 2016). Tot op heden is er echter nauwelijks een verband aangetoond tussen een toename van de meldingen in de politieregistraties en de beddenafbouw (Van Hoof, 2015; Koekkoek, 2017b). Andere mogelijke factoren die in eerder onderzoek worden genoemd zijn o.a. een daadwerkelijke stijging van het aantal kwetsbare personen en registratie-effecten (Planije & van Hoof, 2016). Of en in hoeverre deze factoren bijdragen aan de waargenomen toename is echter onduidelijk.

Beperkingen

Het huidige onderzoek betreft slechts één specifieke bron, de E33 en E14 meldingen in de politieregistratie. Lang niet alle personen met verward gedrag komen met de politie in aanraking. Verward gedrag waarvoor zorg of ondersteuning of hulp wordt ingeschakeld, blijft nu buiten beeld.

De aantallen in dit onderzoek beschrijven alleen het deel van de groep personen met verward gedrag met codes E33 en E14 binnen de politieregistratie. Voor meldingen waarbij sprake was van verward gedrag in combinatie met strafbare feiten of in combinatie met specifieke overlastsituaties gebruikt de politie andere codes en wordt 'verward gedrag' niet (systematisch) geregistreerd. De huidige aantallen zijn daarmee een onderschatting van het totaal aantal personen met verward gedrag in de politieregistratie.

De politieregistratie is niet opgezet voor onderzoeksdoel-einden, maar wordt hier toch gebruikt omdat het in de context van verward gedrag één van de weinige landelijke informatiebronnen is. De mogelijke variatie in registratie van E33 meldingen tussen agenten, locaties en regio's is eerder beschreven (Koekkoek, 2017a,b). Daarnaast is niet duidelijk of het bij elke melding inderdaad gaat om verward gedrag volgens de definitie van het Schakelteam.

Vervolg

Dit onderzoek is het eerste deel van een groter onderzoek naar personen met verward gedrag. Dit eerste deel betreft een cijfermatige beschrijving van het aantal E33 en E14 meldingen en bijbehorende personen in de politieregistratie. Deze factsheet geeft geen beeld van aard en ernst van verward gedrag in het algemeen en binnen de E33/E14 meldingen in het bijzonder. Daarvoor is het nodig om breder te kijken dan alleen de politieregistratie. In het tweede deel van het onderzoek, in de pilot-regio's GGD regio Utrecht en GGD West-Brabant, worden meer en verschillende bronnen betrokken en zal nadere analyse en duiding van de aard en ernst plaatsvinden. Hiervoor worden regionale registraties van andere organisaties die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning van personen met verward gedrag geanalyseerd en vindt nadere analyse van de politieregistratie plaats. De resultaten worden verwacht in september 2018.

Referenties

1. Abraham, M., & Nauta, O. (2014). Politie en "verwarde personen". Onderzoek naar optreden van de politie in relatie tot personen met verward gedrag. Eindrapport. Den Haag: WODC, Ministerie van Veiligheid en Justitie.
2. De Vries, S., Spruit, A. & Stams, G. J. (2016). Een verkennend literatuuronderzoek naar de omvang en aard van de problematiek bij verwarde personen. Den Haag: VNG.
3. GGNet, & Veiligheidshuis NOG. (2017). Triage en toeleiding, eerste bevindingen.
4. Hekkert, H. & Jong, M. de. (2015). De Eenheid in Verwarden. Verwarden in de Eenheid Rotterdam. Rotterdam: Eenheid Rotterdam, Dienst Regionale Informatie Organisatie.
5. Van Hoof, F., Knispel, A., Hulsbosch, L., Van Rooijen, S., Place, C., Michon, H. & Kroon, H. (2015). Landelijke monitor ambulantisering en hervorming langdurige GGZ 2015. Utrecht: Trimbos-instituut.
6. Koekkoek, B. (2017a). De toename van 'verwarde personen'-meldingen: kwantitatieve analyse van een openbare orde en public health-probleem. Tijdschrift Voor Gezondheidswetenschappen, 95(6), 264-272.
7. Koekkoek, B. (2017b). Verward in Nederland. Hoe we omgaan met mensen met psychische stoornissen. Houten: Uitgeverij LannooCampus.
8. Kuppens, J., Appelman, T., Ham, T. van & Wijk, A. van. (2015). Met fluwelen handschoenen Aanpak verwarde personen Amsterdam. Apeldoorn: Politie & Wetenschap; Arnhem: Bureau Beke.
9. Kuppens, J., Wijk, A. van, Ham, T. van & Jager, D. (2016). Stijging meldingen verwarde personen in de regio Rotterdam. Arnhem: Bureau Beke.
10. Nationale Politie, 2018 (<https://www.politie.nl/nieuws/2018/februari/27/oo-zorgelijke-trend-overlast-verward-gedrag.html>)
11. Planije, M. & van Hoof, F. (2016). Verwarring in Flevoland. Verkennend onderzoek naar signalen over "verwarde personen." Utrecht: Trimbos-instituut.
12. Schakelteam Personen met verward gedrag. (2016). Niemand tussen wal en schip. Schakelprogramma. Den Haag: Ministerie van VWS, Ministerie van VenJ, VNG.
13. Schakelteam Personen met verward gedrag. (2017). Niemand tussen wal en schip : onverminderd urgent. Tussentijdse rapportage Schakelteam voor personen met verward gedrag. Den Haag: VNG. Zie ook www.schakelteam.nl
14. Van 't Hoff, J. & Zeegers, A. (2016). Een verward Persoon of Verward gedrag? Een zoektocht naar de verhalen achter overlasmeldingen. Politie Oost-Nederland.

Tekstbox 2: Aanpak

Gebruikte bron

Om meer zicht te krijgen op de omvang en de kenmerken van de groep personen met verward gedrag in de politieregistratie hebben we de gegevens van E33 en E14 meldingen in de BVH van 2015 en 2016 voor heel Nederland geanalyseerd (zie tekstbox 1: Definities en begrippen). Het jaar 2015 markeert daarbij de start van het aanjaagteam Verwarde Personen (de voorloper van het Schakelteam). In de huidige analyses is het jaar 2017 niet meegenomen, deze gegevens worden geanalyseerd in samenhang met gegevens uit andere registraties en in de rapportage van september gepresenteerd.

Selectie en aantal meldingen

Meldingen onder de code E33 (overlast door verward of overspannen persoon) en E14 (poging tot zelfdoding) zijn voor deze factsheet geselecteerd vanwege hun inhoudelijke relatie met de omschrijving van het Schakelteam Personen met verward gedrag (zie tekstbox 1: Definities en begrippen). De consequentie hiervan is dat meldingen in de politieregistratie voor personen met verward gedrag die ook een strafbaar feit plegen, niet in de analyses zijn meegenomen. Ook de groep personen met verward gedrag die onder andere codes wordt geregistreerd (o.a. E41 overlast zwervers, E38 overlast i.v.m. alcohol/drugs), is niet meegenomen. Onbekend is hoe groot deze groepen zijn, omdat het eventuele verwarde gedrag hierbij niet systematisch wordt geregistreerd. De aantallen in de factsheet beschrijven een deel van de hele groep personen met verward gedrag binnen de politieregistratie.

Aantal meldingen waaraan geen personen konden worden gekoppeld

Bij een aantal meldingen wordt door de politie ter plaatse niemand meer aangetroffen óf wordt er wel een persoon aangetroffen maar is er, om verschillende redenen, geen Burger Service Nummer genoteerd. In deze gevallen is er wel een melding, maar geen persoon (snummer) om aan de melding te koppelen. Deze meldingen zonder gekoppelde persoon zijn meegeteld in het totaal aantal meldingen, maar zijn uitgesloten voor de analyses van het aantal unieke personen. Hiermee wordt het aantal personen dus enigszins onderschat.

Aantal unieke personen

Bij iedere persoon in de BVH wordt een rol geregistreerd. Bij de meldingen onder de code E33 of E14 tellen we iedere persoon met de rol 'hulpbehoevende'

als persoon met verward gedrag. Dat kunnen meer personen per melding zijn. Als er geen enkele persoon als 'hulpbehoevende' staat geregistreerd, maar wel één persoon als 'betrokkene', dan tellen we deze persoon als persoon met verward gedrag. Bij deze meldingen kunnen zo de personen met verward gedrag geïdentificeerd worden. Het aantal identificeerbare personen met verward gedrag vormt het aantal unieke personen met verward gedrag in de politieregistratie. Wanneer geen enkele persoon als 'hulpbehoevende' staat geregistreerd, en er meer dan één persoon als 'betrokkene' staat geregistreerd, tellen we deze personen niet mee, omdat dan niet duidelijk is welke persoon met verward gedrag wordt gemeld. Deze meldingen zijn daarom niet herleidbaar tot de personen met verward gedrag. Hiermee wordt het aantal personen dus enigszins onderschat.

Aantal nieuwe en aantal al bekende personen

Wij definiëren een persoon met verward gedrag als 'nieuwe persoon' als deze persoon in een periode van twaalf maanden voorafgaand aan een melding niet een eerdere E33/E14 melding heeft gehad in de BVH. Wij definiëren een persoon met verward gedrag als 'al bekende persoon' als deze persoon in een periode van twaalf maanden voorafgaand aan een melding wel een eerdere E33/E14 melding heeft gehad in de BVH. Om te bepalen of een persoon met verward gedrag een nieuwe of een al bekende persoon is in 2015, is ook gekeken naar de meldingen met codes E33 en E14 in 2014, voor zover deze plaatsvonden in de periode van twaalf maanden voorafgaand aan een melding van deze persoon. Of personen onder een andere code bekend zijn in de politieregistratie is hierin niet meegenomen.

Kortste tijd tussen twee meldingen

Voor personen met meer dan één melding (al bekende personen) in de BVH hebben we het kortste interval in tijd tussen twee meldingen (in de afgelopen twaalf maanden) berekend. Voor sommigen is dat op dezelfde dag, soms zelfs binnen enkele uren, voor anderen is dit interval bijna een jaar.

Context van eerder onderzoek

De resultaten van bovenstaande analyses hebben we vergeleken met bevindingen van eerder Nederlands onderzoek naar personen met verward gedrag. Hiervoor hebben we wetenschappelijke artikelen, (onderzoeks) rapporten, beleidsstukken en visiedocumenten e.d. geraadpleegd.

Colofon

Dit is een publicatie van de projectgroep Personen met verward gedrag, een samenwerkingsverband tussen RIVM, het Trimbos-instituut, de Praktijk Index, GGD regio Utrecht en GGD West-Brabant. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Schakelteam Personen met verward gedrag en gefinancierd door ZonMw (programma Aanpak Verward Gedrag).

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

Contact

Schakelteam personen met verward gedrag

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

070 373 83 93

info@schakelteam.nl

schakelteam.nl

 [linkedin.com/groups/8513917/](https://www.linkedin.com/groups/8513917/)

 twitter.com/SchakelteamPVG